

ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ В ТЕАТРАЛІЗОВАНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

(Сухомейло В. В., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Лопатіна Г. О., кандидатка педагогічних наук, доцентка)
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Діти з порушеннями мовлення потребують особливої уваги та підходу до навчання мовлення. Використання театралізованої діяльності може стати ефективним засобом формування діалогічного мовлення у дітей з порушеннями мовлення (Н. Базима, Н. Гаврилова, Н. Гавриш, Г. Лопатіна, Н. Луцан, Л. Макаренко та ін.) [3]. Метою дослідження є виявлення ефективних методів театралізованої діяльності для формування діалогічного мовлення у дітей з порушеннями мовлення та розробка рекомендацій для практичного використання цих методів у роботі з дітьми з порушеннями мовлення.

Формування діалогічного мовлення дітей з порушеннями мовлення є однією з важливих задач у роботі логопеда. Діалогічне мовлення передбачає взаємодію між співрозмовниками, в якій кожен із них має можливість висловити свої думки, почуття та ідеї [1, 2].

Основними аспектами формування діалогічного мовлення дітей з порушеннями мовлення є:

- розвиток комунікативних навичок: діти з порушеннями мовлення часто мають проблеми зі спілкуванням, тому важливо навчити їх взаємодії з іншими людьми, розвивати навички слухати та відповідати на запитання;
- розвиток мовленнєвих здібностей: логопед повинен допомогти дітям розвивати мовленнєві здібності, такі як граматична правильність мовлення, лексичний запас, артикуляція та інтонація;
- створення сприятливого середовища для спілкування: важливо, щоб діти з порушеннями мовлення мали можливість спілкуватися з іншими дітьми та дорослими; для цього можна організовувати групові заняття, ігри та розважальні заходи;
- використання інтерактивних методів навчання: логопед повинен використовувати інтерактивні методи навчання, такі як рольові ігри, діалоги та дискусії, щоб допомогти дітям відчувати себе впевнено під час спілкування;
- постійна підтримка та мотивація: важливо створювати позитивну атмосферу на заняттях та постійно підтримувати дітей у їхньому розвитку – це допоможе їм відчувати себе впевнено та мотивувати до подальшого розвитку діалогічного мовлення [5].

Театралізована діяльність є ефективним засобом формування діалогічного мовлення у дітей. Цей метод включає в себе різноманітні ігри, драматизації, ролеві ігри, імпровізації та інші форми театралізованої діяльності. Однією з головних переваг театралізованої діяльності є те, що вона дозволяє дітям відчувати себе у різних ролях та ситуаціях, що сприяє розвитку їхньої емпатії та співпраці. Крім того, театралізована діяльність сприяє розвитку творчих здібностей дітей, їхньої уяви та фантазії [4].

У процесі театралізованої діяльності діти навчаються висловлювати свої думки та ідеї, слухати та розуміти інших, взаємодіяти з партнерами та співрозмовниками. Вони навчаються чітко та грамотно висловлювати свої думки, а також вміти аргументувати свої погляди. Театралізована діяльність також сприяє розвитку мовленнєвих навичок дітей, таких як правильна інтонація, артикуляція та дикція. Діти навчаються використовувати різні засоби виразності мовлення, такі як жести, міміка, емоційний тон та інші.

Театралізовані логопедичні заняття можуть бути ефективним засобом для розвитку мовлення та соціальних навичок дітей з порушеннями мовлення. Наприклад, гра в ролі, драматизація казок, створення власних історій та постановок – можуть допомогти дітям відчувати себе впевнено та розкрити свій творчий потенціал.

Особливості організації театралізованих занять з дітьми з порушеннями мовлення полягають у врахуванні специфіки їхнього стану та потреб. Перш за все, необхідно враховувати індивідуальні особливості кожної дитини з порушенням мовлення. Наприклад, якщо дитина має фонетичні порушення, то заняття можна починати з вправ на артикуляцію звуків. Якщо дитина має порушення граматики, то можна проводити заняття з вправами на правильне утворення речень. Для дітей з порушеннями мовлення важливо забезпечити сприятливу атмосферу на занятті. Тож, необхідно використовувати прості та зрозумілі інструкції, дозволяти дітям висловлюватися, враховувати їхні ідеї та інтереси.

Важливо також забезпечити підтримку та співпрацю з батьками дітей з порушеннями мовлення. Вони можуть допомогти визначити потреби своєї дитини та підказати, які вправи та ігри є найбільш ефективними для її розвитку. У підсумку, організація театралізованих занять з дітьми з порушеннями мовлення потребує індивідуального підходу та уваги до особливостей кожної дитини. Заняття повинні бути сприятливими та заохочувати дітей до активної участі та розвитку своїх навичок.

Окремої уваги потребує визначення ролі вчителя-логопеда в формуванні діалогічного мовлення через театралізовану діяльність. Так, роль вчителя-логопеда у цьому процесі полягає у створенні сприятливих умов для розвитку діалогічного мовлення, підтримці діалогу між дітьми та ретельному плануванні театралізованої діяльності. Він повинен бути готовим до роботи з дітьми, знати їхні індивідуальні особливості та потреби. Вчителю-логопеду слід ретельно підготувати сценарій театралізованої діяльності, враховуючи вікові особливості дітей та їхні інтереси. Під час проведення театралізованої діяльності вчителю-логопеду необхідно створити сприятливу атмосферу для розвитку діалогічного мовлення. Він повинен стежити за тим, щоб кожен учень мав можливість висловлюватися та був уважно почутим. Вчителю-логопеду необхідно підтримувати діалог між дітьми, допомагати їм у формулюванні своїх думок та ідей.

Театралізовані логопедичні заняття можуть бути важливим інструментом у формуванні діалогічного мовлення у дітей з порушеннями мовлення. Вони допомагають дітям розвивати навички спілкування, вираження емоцій, розвивати фантазію та креативність. Організація театральних занять з дітьми з

порушеннями мовлення має бути добре підготовленою та структурованою. Ось декілька практичних рекомендацій, які можуть допомогти у цьому:

1. Визначте мету театралізованого логопедичного заняття. Ви можете визначити мету заняття, щоб допомогти дітям розвивати конкретні навички, наприклад, виразність мовлення, розвиток слухової пам'яті, покращення соціальних навичок тощо.

2. Виберіть відповідну тему для заняття. Оберіть тему, яка зацікавить дітей та допоможе їм розвивати конкретні навички.

3. Розробіть план заняття. Створіть план заняття, який включає в себе різні етапи, такі як вступна частина, розминка, гра, імпровізація тощо. План допоможе вам структурувати заняття та дати дітям чіткі інструкції.

4. Використовуйте різні методи навчання, такі як ігри, імпровізація, драматичні вправи та інші, щоб допомогти дітям розвивати різні навички.

5. Дотримуйтеся принципу «навчання через гру». Спробуйте зробити заняття цікавим та захопливим для дітей, використовуючи різноманітні ігри та інтерактивні вправи.

6. Надайте дітям можливість виразити свої думки та почуття. Дайте дітям можливість виразити свої думки та почуття через діалогічне мовлення, імпровізацію та інші вправи.

7. Підтримуйте дітей та їхні досягнення та зусилля. Похваліть дітей за їхню роботу та дайте їм можливість відчувати успіх [5].

Отже, театралізована діяльність є важливим засобом формування діалогічного мовлення у дітей. Вона сприяє розвитку творчих здібностей, емпатії та співпраці, а також розвитку мовленнєвих навичок та вмінь. Тому включення театралізованої діяльності у навчальний процес є важливим елементом розвитку дітей. Організація театралізованих занять з дітьми з порушеннями мовлення має бути добре підготовленою та структурованою. Важливо використовувати різноманітні методи навчання та давати дітям можливість виразити свої думки та почуття, підтримувати дітей та їхні досягнення, щоб допомогти їм розвивати навички діалогічного мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриш Н. В., Лопатіна Г. О. Пізнавальні діалоги з дошкільниками. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 2. С. 46-52.

2. Гавриш Н. В., Лопатіна Г. О., Чернікова І. К. Пізнавальні діалоги з молодшими школярами. *Науковий вісник Донбасу*. 2011. № 1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvd_2011_1_4.pdf

3. Лопатіна Г. О. Наукові підходи до навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку. *Зб. наук. праць Бердян. держ. пед. ун-ту : Педагогічні науки*. Бердянськ : БДПУ, 2008. № 4. С. 158-164.

4. Лопатіна Г. О. Художнє слово як засіб навчання діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку. *Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр.* Вип. 8. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Звойленко Д. Г., 2011. С. 395-400.

5. Лопатіна Г. О. Шляхи формування діалогічного мовлення дітей молодшого дошкільного віку. *Наук. вісн. Миколаїв. держ. ун-ту імені В. О. Сухомлинського : Педагогічні науки*, 2012. С. 247-251.